

prof. dr hab. Grażyna Łopuszańska - Kryszczuk
Instytut Lingwistyki Stosowanej i Translatoryki
Uniwersytet Gdański

Recenzja rozprawy habilitacyjnej doktora Krzysztofa Nycza pod tytułem
"Informationsstrukturierung in Wissenschaftstexten"
oraz ocena dorobku naukowego habilitanta

Przedstawiony mi do zaopiniowania w ramach przewodu habilitacyjnego dorobek naukowy dra Krzysztofa Nycza, adiunkta w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego, obejmuje 25 publikacji, w tym dwie prace zwarta (monografie), 5 publikacji w czasopismach naukowych, 19 rozdziałów w zagranicznych i krajowych monografiach wieloautorskich oraz jedną recenzję. Habilitant jest także współautorem pięciu podręczników i dwóch słowników. Pod względem ilościowym jest więc to dorobek spełniający zwyczajowe normy związane z tego typu przewodami. Godny odnotowania jest również fakt, że nie jest on monotematyczny, gdyż rozprawa habilitacyjna nie jest bezpośrednią kontynuacją rozprawy doktorskiej, a w samym dorobku można dostrzec kilka nurtów rozwijanych niezależnie od siebie (z przesunięciem czasowym, rzecz jasna). Bliższe zapoznanie się z grupami artykułów dokumentujących rozwój zainteresowań dra Krzysztofa Nycza pokazuje, że sekwencje te są rozłączne tylko pozornie, gdyż w istocie dopełniają się wzajemnie, budując jednoznaczny portret naukowy Badacza.

1. Sylwetka Habilitanta

Dr Krzysztof Nycz ukończył studia germanistyczne na Uniwersytecie Rzeszowskim, gdzie w roku 1999 podjął pracę w Instytucie Filologii Germańskiej na stanowisku asystenta, a następnie adiunkta. Siedem lat później, w roku 2006 zdobył w tymże Uniwersytecie dyplom nauk humanistycznych na podstawie rozprawy: "Studien zu lexikalischen Merkmalen der deutschen Börsenberichte" (promotor - prof. dr hab. Mariola Wierzbicka). Na dorobek naukowy dra Krzysztofa Nycza składają się: 2 monografie, 5 publikacji w czasopismach naukowych z listy B, 19 rozdziałów w zagranicznych i krajowych monografiach wieloautorskich, dodatkowo współredagował 11 monografii wieloautorskich, jest współautorem pięciu podręczników dla studentów oraz dwóch słowników technicznych.

W geografii publikacji Habilitanta przeważają, co oczywiste, publikacje polskie, ale część prac opublikowana była w wyspecjalizowanych wydawnictwach zagranicznych (Niemcy, Węgry, Bułgaria, Japonia).

Ale dorobek badawczy językoznawcy, teoretyka i praktyka komunikologii to nie tylko artykuły naukowe i monografie lecz również i aktywność konferencyjna, która

stwarza badaczowi możliwość weryfikacji poglądów oraz wyników i obserwacji własnych. Dorobek dra Nycza i Jego aktywność w tym zakresie również zasługują na odnotowanie.

Biogram akademicki dra Krzysztofa Nycza wskazuje na akademicki charakter rozwoju Habilitanta oraz Jego konsekwentne starania uzyskania kolejnych awansów naukowych.

2. Ocena dokonań organizacyjnych i dydaktycznych dr Krzysztofa Nycza

Habilitant jest obecnie zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego i pracuje jednocześnie w Instytucie Języków Obcych Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu w Instytucie Języków Obcych, gdzie prowadzi zajęcia dydaktyczne na studiach I i II stopnia zarówno z przedmiotów ogólnych, kierunkowych jak i specjalistycznych. Po uzyskaniu stopnia doktora dr Krzysztof Nycz prowadził także liczne seminaria licencjackie i wypromował 70 licencjatów. W 2015 roku powołany został na promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim (promotor prowadzący prof. dr hab. M. Wierzbicka).

Habilitant prowadził także zajęcia dydaktyczne i wykłady na uczelniach zagranicznych w ramach programu Erasmus i Erasmus+: (Węgry, Słowenia, Hiszpania, Holandia - dokładny wykaz w Załączniku nr 4)

Dr Krzysztof Nycz pełnił także kilka ważnych funkcji akademickich: w latach 2011 - 2012 pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Filologicznego UR do spraw studenckich, od 2013 r. jest członkiem Rady Instytutu Filologii Germańskiej, w latach 2007 - 2011 był Kierownikiem Praktyk Pedagogicznych - organizował i nadzorował praktyki Śródroczne i ciągłe, współpracując ze szkołami; w latach 2013 - 2015 pełnił funkcję Kierownika Zakładu Języka Niemieckiego w Instytucie Języków Obcych PWSZ w Nowym Sączu.

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczył czynnie w licznych konferencjach naukowych oraz starał się poszerzać wiedzę i doświadczenie pozyskując kursy, stypendia i staże zagraniczne w ramach projektu Uniwersytetu Rzeszowskiego realizowanego we współpracy z Züricher Hochschule für Angewandte Wissenschaften, przez DAAD. Pozyskał także Stypendium Saksońskiego Ministerstwa Nauki i Sztuki, w ramach którego odbył semestralny staż naukowy w Instytucie Lingwistyki Stosowanej i Translatologii Uniwersytetu Lipskiego.

Dr Krzysztof Nycz jest członkiem kilku towarzystw naukowych: Polskie Towarzystwo Lingwistyki Stosowanej, Stowarzyszenie Germanistów Polskich, Stowarzyszenie Alumni Uniwersytetu Lipskiego, Stowarzyszenie Stypendystów DAAD, Międzynarodowe Stowarzyszenie Nauczyciel Języka Niemieckiego.

Wypromowanie kilkudziesięciu licencjatów, aktywny udział w konferencjach naukowych, przejmowanie akademickich obowiązków organizacyjnych i aktywny udział w naukowym życiu stowarzyszeniowym tworzą pozytywną charakterystykę akademickiego obrazu dra Krzysztofa Nycza. W mojej opinii powyższe osiągnięcia spełniają wymagania ustawowe w procedurze nadania stopnia doktora habilitowanego.

3. Ocena kwantytatywna dorobku naukowego dra Krzysztofa Nycza

Na dorobek naukowy Habilitanta po uzyskaniu stopnia doktora składają się: dwie monografie¹, 24 artykuły w czasopismach naukowych i monografiach wieloautorskich

¹ 1. Informationsstrukturierung in Wirtschaftstexten, 2017

2. Fachterminologie als Mittel des Fachwissenstransfers. Dargestellt am Beispiel der deutschen Börsenberichterstattung, Hamburg, 2009

opublikowanych w polskich i zagranicznych czasopismach naukowych o zasięgu krajowym, jak i międzynarodowym. Dorobek ten uzupełniają: 1 recenzja, współautorstwo 5 podręczników i skryptów, dwóch słowników oraz współredakcja 11 monografii wieloautorских.

W mojej opinii, przedstawiony do oceny dorobek publikacyjny dra Krzysztofa Nycza spełnia wymogi stawiane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

4. Ocena jakościowa dorobku publikacyjnego dra Krzysztofa Nycza

Rekonstrukcja dotychczasowych zainteresowań naukowych dra Krzysztofa Nycza, jaką przeprowadzić można na podstawie analizy dotychczasowego dorobku Kandydata, wskazuje jednoznacznie, iż Jego rozwój naukowy ukierunkowany jest na teorię i praktykę komunikologii. Rekonstrukcja ta wskazuje także na to, że w obrębie dotychczasowych zainteresowań naukowych dra Krzysztofa Nycza wyróżnić można następujące obszary główne: (1) komunikacja specjalistyczna², (2) fonetyka i fonologia w aspekcie glottodydaktycznym³ - artykuły poświęcone charakterystyce problemów suprasegmentalnych, wynikających z interferencji języka prymarnego, (3) metodyka i dydaktyka nauczania języka niemieckiego - Habilitant omawia w tekstach zakres zagadnień związanych ze statusem gramatyki w podręcznikach oraz rozważa zastosowanie nowoczesnej techniki komputerowej do wspomagania procesu nauczania⁴, (4) dydaktyka przekładu - zagadnienia z tym związane omawia Autor pod kątem deficytów translacyjnych o charakterze semantyczno-leksykalnym i gramatycznym, wynikłe z niedostatecznej kompetencji językowej w zakresie języka docelowego⁵; i wreszcie (5) struktura informacyjna tekstów - problematyka zainspirowana pracą w zespole *Informations- und Handlungsstrukturen im Text und Diskurs* (IFG UR). Wynikiem tych prac są artykuły sygnalizujące zainteresowania Habilitanta strukturą informacyjną tekstów⁶ - podsumowaniem wyników badań z tego zakresu jest monografia "Informationsstrukturierung in Wirtschaftstexten" (2017).

Z zestawienia poszczególnych tekstów wyłania się obraz stopniowo poszerzanego zakresu zainteresowań naukowych przede wszystkim o charakterze empiryczno-analitycznym, choć kilka prac prezentuje także rozważania o charakterze nieco bardziej teoretycznym⁷. Ze szczegółowej analizy dorobku publikacyjnego zebranego przez dra Krzysztofa Nycza jasno wynika, że podejmowane przez Kandydata tematy nie są kwestią przypadku - prawie wszystkie są mniej lub bardziej ściśle związane z jednym z w/w nurtów głównych.

W ostatnim okresie działalności naukowej Habilitanta zainteresowania Jego skupiły się na strukturze informacyjnej tekstów. Wyniki badań w tym zakresie przedstawiane były począwszy od roku 2014, sukcesywnie w publikacjach: *Zur thematischen Progression in deutschen in deutschen Marktberichten* (2C-11), *Zur Handlungsstruktur und referentiellen Bewegung in deutschen Wissenschaftstexten* (2c-12), *Zur Questio und referentiellen Bewegung in Wirtschaftstexten im deutsch-polnischen Kontrast* (2C - 18).

² Die linguistische Untersuchung der Fachtexte. Börsenbericht (2001) Fachterminologie als Mittel des Fachwissenstransfers. Dargestellt am Beispiel der deutschen Börsenberichterstattung, Hamburg, 2009 - zał. 2B-1, oraz artykuły: zał: 2C-1, 2C-3, 2C-2, 2A2, 2C-9, 2C-5, 2C-14, 2C-16, 2C19, 2C-17

³ teksty zał.: 2C-13, 2C-15, 2A-4, 2A-5

⁴ teksty zał.: 2A-2, 2C-6, 2C-4, 2C - 8, 2C-10

⁵ teksty zał.: 2A-1, 2C-7

⁶ teksty zał. 2C-11, 2C-12, 2C-18

⁷ Kriesen als Wendepunkte im Grammatikunterricht (2A-2), Referenzgrammatik zweier Fremdsprachen: Wesen, Ziele, Aufbau (2C- 8)

Rozważania dotyczące struktury informacyjnej tekstów w oparciu o model *questio* stanowią punkt wyjścia do zdefiniowania problemów badawczych podjętych w monografii *Informationstrukturierung in Wissenschaftstexten*.

Monografia składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem, w którym Autor zamieszcza informacje o strukturze pracy, charakteryzuje przedmiot badań i ich istotę. Rozdział pierwszy (s. 15-32) poświęcony został kategoriom analizy struktury informacyjnej tekstów i modeli teoretycznych, oraz krytycznej ocenie stosowanych metodologii badań. Autor podejmuje próbę uporządkowania niejednolitej terminologii proponując własną, wynikającą z przyjętego podziału, definicję topiku.

Rozdział drugi i trzeci poświęcone są rozważaniom teoretycznym w oparciu o teorie dotyczące rozumienia fokusu wypowiedzi oraz charakterystyce teorii *questio*, rozumienia tego terminu w odnośnej literaturze przedmiotu i prezentuje założenia przyjętego modelu analizy tekstów. Oprócz przedstawienia teorii *questio* Autor porusza kwestię istoty koncepcji referencyjnej w oparciu o klasyczne modele referencyjności aby następnie przejść do omówienia szerszego rozumienia referencyjności i definiuje obszary referencyjne, w obrębie których będzie analizował strukturę informacyjną w części analitycznej pracy. Niewątpliwą zasługą dra K. Nycza jest to, że skrupulatnie przeprowadza czytelnika po skomplikowanej i stale dyskutowanej problematyce komunikologii. Przedstawiając teoretyczne zaplecze i podstawy swoich badań, Habilitant prezentuje dużą znajomość literatury przedmiotowej, a jednocześnie pokazuje dobre przygotowanie do budowania takich przeglądowych, systematyzujących wykładów, gdyż spośród tych autorów referowanych prac umiejętnie wybiera i prezentuje te segmenty ich koncepcji, które są przydatne dla potrzeb Jego wykładu. Dzięki temu wywody teoretyczne przedstawione są przejrzysto, napisane starannie i ze znanostwem przedmiotu.

Lektura części teoretycznej pokazuje spory potencjał naukowy Badacza, który rozszerza własne instrumentarium badawcze i pojęciowe, co, skutkując dobrym efektem naukowym, utwierdza w przekonaniu, że Jego droga twórcza i rozwój naukowy ma charakter działań zdeterminowanych, i co najważniejsze, dogłębnie przemyślanych. Na uwagę zasługuje dobra znajomość literatury przedmiotu oraz umiejętności przystosowania wyników do celów pracy własnej.

Najważniejszym rozdziałem, bo prezentującym własny wkład badawczy Autora, jest rozdział czwarty i piąty, zawierający wyniki analizy⁸ obłożenia referencyjnego we wszystkich domenach konceptualnych oraz ruchu referencyjnego w obrębie wszystkich domen konceptualnych w badanych polskich i niemieckich tekstach gospodarczych.

Rozdział piąty zawiera wnioski dotyczące aspektów organizacji informacji w tekście. Istotnym elementem analizy jest jej kontrastywny charakter.

Recenzowana rozprawa habilitacyjna cechuje się szeregiem pozytywów takich jak : inwencja badawcza Autora, bardzo dobra orientacja w piśmiennictwie naukowym, solidna empiria, udany dobór materiału ilustracyjnego, a także konsekwencja w prowadzonym wywodzie. Warto w tym miejscu wymienić jeszcze inne atuty ocenianej dysertacji: aktualność wyboru tematu, bogata podstawa materiałowa, przejrzysta konstrukcja, wieloaspektowość, a także umiejętność korzystania z dorobku poprzedników.

W przedstawionej monografii Habilitant posługuje się poprawnym warsztatem badawczym, prawidłowo analizuje literaturę przedmiotu oraz przedstawia własne krytyczne stanowisko odnośnie omawianej problematyki.

⁸ na końcu rozdziału trzeciego, i w rozdziale czwartym numery stron widniejące w spisie treści nie zgadzają się z numeracją stron w tekście.

Reasumując pragnę stwierdzić, że założone przez Autora cele i zadania badawcze zostały przez dra Krzysztofa Nycza osiągnięte w stopniu wystarczającym do wystawienia całości oceny pozytywnej.

Przedłożona do oceny monografia stanowi istotny wkład do badań w obszarze lingwistyki tekstu, bowiem analiza eksplorowanych tekstów stanowi opis kompleksowy struktury informacyjnej na podstawie przyjętego modelu (questio); istotnym novum jest również kontrastywny charakter analizy.

Wniosek końcowy:

Stwierdzam, że dorobek naukowy Kandydata do stopnia naukowego doktora habilitowanego, Krzysztofa Nycza spełnia kryteria określone w art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.) i pozwalają mi zarekomendować dopuszczenie Go do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Gdańsk 02.03.2018

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'G. Lepuraciński', is located in the lower right quadrant of the page.